

Europos Sąjungos
Taryba

Liuksemburgas, 2024 m. birželio 24 d.
(OR. en)

11343/24

DEVGEN 93
FIN 584
NDICI 16
BUDGET 43
ACP 74
RELEX 861

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2024 m. birželio 24 d.
kam:	Delegacijoms
Ankstesnio dokumento Nr.:	11106/24
Dalykas:	Išorės finansavimo priemonės KVTBP „Globali Europa“ laikotarpio vidurio vertinimas – Tarybos išvados (2024 m. birželio 24 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos 2024 m. birželio 24 d. įvykusiame 4038-ame posėdyje Tarybos patvirtintos Tarybos išvados dėl išorės finansavimo priemonės KVTBP „Globali Europa“ laikotarpio vidurio vertinimo.

**Tarybos išvados dėl išorės finansavimo priemonės
KVTBP „Globali Europa“ laikotarpio vidurio vertinimo**

1. Taryba palankiai vertina Komisijos parengtą ataskaitą dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos (DFP) išorės finansavimo priemonių laikotarpio vidurio vertinimo (toliau – ataskaita), grindžiamą, *inter alia*, išorės vertinimu, laikantis KVTBP „Globali Europa“ reglamento (toliau – Reglamentas) 42 straipsnio. Taryba supranta, kad praėjus vos dviem įgyvendinimo metams dar per anksti išsamiai įvertinti poveikį vystymuisi šalyse partnerėse, todėl pabrėžia, kad svarbu toliau stebėti, kaip įgyvendinama KVTBP „Globali Europa“. Taryba atkreipia dėmesį į Europos Parlamento ataskaitą dėl Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo¹ ir ragina Komisiją atsižvelgti į ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, visų pirma dėl ES delegacijų koordinavimo įgaliojimų ir poreikio didinti matomumą.
2. Taryba mano, kad KVTBP „Globali Europa“ iš esmės atitinka savo paskirtį ir jos tikslai yra įgyvendinami. Taryba dar kartą patvirtina šių tikslų, kaip suformuluota Reglamento 3 straipsnyje, aktualumą. Tai apima Sąjungos vertybių, principų ir pagrindinių interesų puoselėjimą ir propagavimą visame pasaulyje, taip prisidedant prie skurdo panaikinimo, demokratijos, teisinės valstybės, žmogaus teisių, darnaus vystymosi skatinimo, kovos su klimato kaita ir kovos su neteisėta migracija ir priverstiniu persikėlimu, įskaitant jų pagrindines priežastis; daugiašališkumo ir tarptautinių įsipareigojimų, visų pirma Darbotvarkės iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslų (DVT) bei Paryžiaus susitarimo, vykdymo skatinimą ir tvirtesnių partnerysčių, remiantis abipusiais interesais ir atsakomybe, skatinimą.

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0374_LT.html

3. Taryba pažymi, kad dabartinėmis sudėtingomis geopolitinėmis aplinkybėmis reikia tokios Europos Sąjungos, kuri įgyvendintų savo vystymosi ir geopolitinius tikslus, propaguotų pagrindines ES vertybes bei interesus visame pasaulyje ir reaguotų į šalių partnerių poreikius. Šiuo atžvilgiu KVTBP „Globali Europa“ dėl jos užmojo remtis principu „svarbiausia – politika“ ir dėl tvirtesnių partnerystės stiprina Sąjungos geopolitinį vaidmenį. Taryba primena, kad žmogaus teisės, lyčių lygybė, kartu su demokratinėmis vertybėmis ir aukštais standartais, geras valdymas bei skaidrumas ir kova su korupcija yra neatsiejama vystymosi srities pastangų šalyse partnerėse veiksmingumo, skaidrumo ir konkrečių rezultatų gerinimo dalis. KVTBP „Globali Europa“ ir strategija „Global Gateway“ yra pagrindinės priemonės šiems tikslams pasiekti laikantis Europos komandos požiūrio.
4. ES išorės priemonės yra itin svarbios didinant ES vystymosi, užsienio, klimato ir aplinkos, prekybos, migracijos ir saugumo politikos suderinamumą ir demonstruojant ES pasaulinę lyderystę, atsakomybę ir solidarumą. Šiuo atžvilgiu Taryba patvirtina, kad reikia didesnio politikos suderinamumo vystymosi labui kartu su vystymosi veiksmingumo principais, kad būtų užtikrintas veiksmingesnis vystomasis bendradarbiavimas ir pasiekti konkretūs tiek KVTBP „Globali Europa“, tiek Darbotvarkės iki 2030 m. tikslai. Taryba atkreipia dėmesį į Europos Parlamento rezoliuciją dėl politikos suderinamumo vystymosi labui² ir į rekomendacijas parengti politikos suderinamumo veiksmų planą, kad būtų suformuluoti aiškūs politikos suderinamumo vystymosi labui tikslai.
5. Be to, Taryba palankiai vertina glaudesnę Komisijos tarnybų, Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) ir ES valstybių narių bendradarbiavimą, kurį skatina KVTBP „Globali Europa“, ir primena savo pareiškimą dėl valdymo, kiek tai susiję su KVTBP „Globali Europa“. Ji dar kartą patvirtina savo itin svarbų vaidmenį teikiant strategines gaires dėl politikos tikslų ir prioritetų visu priemonės įgyvendinimo laikotarpiu ir tebėra pasiryžusi išlaikyti šį vaidmenį ir dėti nuolatinės pastangas tobulinant gaires. Šiuo tikslu ji ragina Komisiją reguliariai, laiku ir išsamiai dalytis informacija. Šios strateginės gairės apima bendrus strateginius programavimo sprendimus, greitojo reagavimo ramsčio naudojimą ir rezervo naujiems iššūkiams ir prioritetams mobilizavimą, taip pat optimalaus išteklių naudojimo atsižvelgiant į visus tikslus stebėseną ir tai, kaip Sąjungos finansavimas naudojamas Priemonėje nurodytiems tikslams pasiekti.

² 2021/2164(INI) - 14/03/2023 - Policy Coherence for Development (europa.eu)

6. Taryba dar kartą patvirtina, kad bendrą KVTBP „Globali Europa“ įgyvendinimo sistemą sudaro naujasis Europos konsensusas dėl vystymosi ir parama Darbotvarkei iki 2030 m., Paryžiaus susitarimui ir Adis Abebos veiksmų darbotvarkei. Taryba primygtinai ragina toliau daug dėmesio skirti DVT, įskaitant jų tarpusavio sąsajas, visų pirma tiems DVT, kurių įgyvendinimas atsilieka ir reikia atgauti prarastas pozicijas, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamiausioms grupėms, mažiausiai išsivysčiusioms šalims ir mažoms besivystančioms salų valstybėms, kur būtinybė tenkinti poreikius yra didžiausia. Ji primena, kad Priemonė turėtų padėti siekti bendro Sąjungos tikslo – Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo laikotarpiu oficialiai paramai vystymuisi skirti 0,7 % bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP).
7. Taryba pripažįsta, kad KVTBP „Globali Europa“, nors yra daug didesnė tiek teminės, tiek regioninės aprėpties požiūriu, reikšmingai prisideda prie strategijos „Global Gateway“, kuri taip pat turi atlikti svarbų vaidmenį įgyvendinant DVT ir Paryžiaus susitarimą, įgyvendinimo, visų pirma taip pat skatinant socialinę įtrauktį ir tvarią žmogaus socialinę raidą. Ji ragina toliau svarstyti tai, kaip geriau pasinaudoti KVTBP „Globali Europa“ poveikiu vystymuisi įgyvendinant strategiją „Global Gateway“. Taryba pažymi, kad ir toliau iššūkių kelia siekis užtikrinti, kad dalyvautų privatusis sektorius, visų pirma mažosios ir vidutinės įmonės, ir ragina Komisiją toliau dėti pastangas, kad būtų atsižvelgta į šį svarbų šios strategijos įgyvendinimo elementą.
8. Kalbant apie iššūkius, kuriuos dar reikia įveikti, kad KVTBP „Globali Europa“ įgyvendinimas būtų veiksmingas, kaip nustatyta ataskaitoje ir atlikus išorės vertinimą, Taryba pabrėžia šiuos aspektus:
- a. Taryba pritaria Komisijos vertinimui, kad **sujungus kelias 2014–2020 m. laikotarpio DFP išorės finansavimo priemones**, pasitelkiant KVTBP „Globali Europa“ yra sprendžiamas ankstesnės finansinės struktūros fragmentacijos klausimas. Taryba palankiai vertina šios priemonės teikiamą pridėtinę vertę: ja sukuriama nuoseklesnė ir geriau integruota sistema, apimanti programuojamus ir neprogramuojamus ramsčius, ir suteikiamas bendras teisinis pagrindas didelei ES išorės intervencijų daliai. Taryba prašo Komisijos toliau didinti vidaus ir išorės politikos bei prioritetų suderinamumą ir atsižvelgti į ES politikos poveikį šalims partnerėms.

- b. Taryba pažymi, kad kelių išorės finansavimo priemonių integravimas į KVTBP „Globali Europa“ yra žingsnis į priekį užtikrinant **ES paramos šalims partnerėms ir bendradarbiavimo su jomis aiškumą, veiksmingumą ir skaidrumą**. Nepaisant šių patobulinimų, Taryba prašo Komisijos siekti įveikti vis dar išliekančius iššūkius. Taryba ragina Komisiją spręsti klausimus, susijusius su tuo, kad vietos subjektams ir pilietinei visuomenei yra vis sudėtingiau dalyvauti KVTBP „Globali Europa“ programose ir gauti tų programų teikiamą finansavimą.
- c. Taryba pažymi, kad nors pagal KVTBP „Globali Europa“ **ES išorės veiksmų valdymas** pagerėjo, reikėtų apsvarstyti galimybę atlikti tolesnius koregavimus atsižvelgiant į įgytą patirtį. Taryba tebėra pasiryžusi toliau teikti strategines gaires ir šiuo tikslu pabrėžia, kad svarbu, kad Komisija ir EIVT laiku dalytųsi suderinta informacija, taip pat kad būtų prieinami pagal šalis, regionus ir temines sritis suskirstyti duomenys, kad būtų galima geriau pagrįsti politinių sprendimų priėmimą. Ji taip pat ragina Komisiją diskusijoms su valstybėmis narėmis geriau pasinaudoti KVTBP „Globali Europa“ komitetu ir EDVF+ valdyba. Taryba ragina Komisiją ir EIVT stiprinti ir pritaikyti pajėgumus ir ekspertines žinias tiek ES delegacijose, tiek pagrindinėse būstinėse, taip pat geriau suderinti skirtingų generalinių direktoratų darbo metodus ir pateikti pasiūlymų, kaip pagerinti ir supaprastinti programavimo procesą, taip padidinant KVTBP „Globali Europa“ valdymo veiksmingumą. Taryba palankiai vertina Komisijos ketinimą nuo 2024 m. pradėti teikti KVTBP „Globali Europa“ veiklos rezultatų ataskaitas. Ji taip pat pažymi, kad, siekiant pagerinti stebėseną ir vertinimą, reikia daugiau dėmesio skirti kokybinei rezultatų analizei.

- d. Taryba palankiai vertina tai, kad KVTBP „Globali Europa“ padeda sudaryti sąlygas ES **palaikyti ryšius su šalimis partnerėmis** laikantis strateginio, įtraukaus, veiksmingo ir konkretiems poreikiams pritaikyto požiūrio, grindžiamo pagarba, lygiateise partneryste, bendrais interesais ir tarpusavio atskaitomybe. Taryba itin vertina tai, kad labiau propaguojami bendri ES ir šalių partnerių prioritetai ir kad ES išorės bendradarbiavimo politikoje vadovaujamasi požiūriu „svarbiausia – politika“. Ji ypač palankiai vertina pažangą, padaryta skatinant stipresnes ir abipusiai naudingas partnerystes su trečiosiomis valstybėmis, be kita ko, su Europos kaimynystės politikos šalimis, remiantis atsakomybe siekiant užtikrinti stabilizavimą bei gerą valdymą ir stiprinti atsparumą. Remdamasi šiais principais, Taryba pabrėžia su atitinkamomis nacionalinėmis vystymosi strategijomis suderinto politinio dialogo su šalimis partnerėmis svarbą, įtraukiant vietos pilietinę visuomenę ir vietos bei regionines valdžios institucijas, pripažįstant, kad reikia stiprinti atsakomybę ir užtikrinti didesnę suderinimą, remiantis abipusiais interesais ir bendromis vertybėmis. Paskatomis grindžiamo požiūrio atžvilgiu Taryba prašo Komisijos pateikti pasiūlymų, kaip pašalinti ataskaitoje nustatytus trūkumus.
- e. Atsižvelgiant į tai, remiantis ataskaitoje nurodyta įgyta patirtimi, reikėtų toliau nagrinėti galimybes plačiau vykdyti **strateginę informavimo veiklą**, įskaitant komunikaciją, dialogą ir organizuojant aukšto lygio politinius vizitus ir Europos komandos misijas. Tai taip pat turėtų padėti partneriams geriau suprasti Priemonės teikiamas galimybes. Taryba ragina Europos komandos narius dėti daugiau pastangų siekiant sustiprinti vietos atsakomybę, visų pirma atsakomybę, kurią prisiimtų bendruomenės, vietos bei regioninės valdžios institucijos ir pilietinės visuomenės organizacijos.
- f. Kalbant apie **Europos komandos požiūrį**, Taryba palankiai vertina aktyvesnę kolektyvinę Europos subjektų dalyvavimą ES išorės bendradarbiavimo veikloje, dalijantis ir naudojantis Europos komandos narių žiniomis bei ekspertine patirtimi, remiantis įtraukumu, ir primena 2023 m. lapkričio 21 d. Tarybos išvadas dėl Europos komandos požiūrio. Taryba prašo Europos komandos narių toliau stiprinti bendradarbiavimo, vykdomo ES lygmeniu ir dvišaliu lygmeniu, suderinamumą ir sinergiją, pabrėždama, kad reikia vykdyti sustiprintas, reguliarias, įtraukias ir esmines konsultacijas, visų pirma šalių lygmeniu, kartu užtikrinant vietoje nesančių valstybių narių dalyvavimą. Taryba vertina tai, kad Europos komandos iniciatyvos tampa svarbiomis Europos komandos požiūrio ir KVTBP „Globali Europa“ įgyvendinimo sudėtinėmis dalimis.

- g. Taryba mano, kad **geografiškumo principas**, t. y. geografinio ramsčio stiprinimas, kaip pagrindinis įgyvendinimo metodas, padėjo geriau sutelkti ES veiksmus atsižvelgiant į šalių partnerių prioritetus, vykdant tvirtesnį dialogą bei konsultacijas ir geriau panaudojant papildomas priemones, pavyzdžiui, teminį ramstį, kuris yra esminis elementas siekiant įveikti konkrečius horizontaliuosius iššūkius. Atsižvelgdama į tai, Taryba pabrėžia, kad reikia išlaikyti regioniniu ir teminiu atžvilgiu subalansuotą požiūrį, ir primygtinai ragina Komisiją toliau gerinti nacionalinių, regioninių ir teminių programų sinergiją, taip pat užtikrinti geresnę paramą rūpinantis visuotinėmis viešosiomis gėrybėmis, glaudžiai konsultuojantis su Europos komandos subjektais ir šalimis partnerėmis, taip pat, kai aktualu, su regioninėmis organizacijomis. Taryba pripažįsta, kad pagal temines programas teikiamas svarbus papildomas finansavimas geografinėms programoms, skirtoms pasauliniams iššūkiams įveikti.
- h. Taryba pabrėžia tvirto ir koordinuoto Europos komandos įsitraukimo **nestabiliomis aplinkybėmis** svarbą ir palankiai vertina įvairias tam pasiekti pagal KVTBP „Globali Europa“ siūlomas priemones, be kita ko, pagal greitojo reagavimo ramstį. Šiuo atžvilgiu ji primena, kad parama taikai, stabilumui ir konfliktų prevencijai, taip pat parama saugumui yra visoms sritims taikomas KVTBP „Globali Europa“ prioritetas, taip pat ir geografiniuose ramsčiuose. Todėl ji ragina Komisiją pagerinti lankstesnio reagavimo į krizes ir ilgalaikio vystymosi sąsajas, taip pat didesnę suderinamumą su BSGP priemonėmis, laikantis ES integruoto požiūrio į išorės konfliktus ir krizes. Šiame kontekste, siekiant užtikrinti tvarią taiką ir vystymąsi, itin svarbu remti saugumo ir teisinės valstybės sistemas. Tai apima teisinių ir teismų reformų rėmimą, žmonių saugumo stiprinimą ir skatinimą užtikrinti įtraukius taikos procesus ir įtraukias institucijas. Pakartodama, kad reikia glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, Taryba ragina Komisiją ir EIVT toliau remti pažeidžiamus gyventojus nestabiliomis aplinkybėmis, kad būtų didinamas atsparumas taikant veiksmingesnį, lankstesnį, įtraukesnį, partnerystę grindžiamą, visapusišką, tvarų ir į konfliktus orientuotą požiūrį. Tai turėtų apimti atitinkamų priemonių suderinamumo ir lankstumo didinimą, kuomet geriau pasinaudojant vietoje surinkta informacija paremtais konfliktų vertinimais, kaip bendros analizės pagrindu, ir stiprinant humanitarinės veiklos, vystymosi ir taikos ryšį, skatinant vietos inicijuotą vystymąsi ir nagrinėjant regioninius metodus. Taryba pabrėžia, kad siekiant nuoseklesnio įsitraukimo, reikia sistemingesnio ES institucijų ir valstybių narių veiksmų koordinavimo. Taryba ir toliau yra pasiryžusi užtikrinti vieningesnį atsaką nestabiliomis aplinkybėmis.

- i. Taryba pabrėžia, kad svarbu išsaugoti pasitelkiant KVTBP „Globali Europa“ nustatytą **didesnį lankstumą**, kuris pasitvirtino esąs aktualus, visų pirma reaguojant į įvairias precedento neturinčias ir tebesitęsiančias krizes. Tačiau Taryba su dideliu susirūpinimu atkreipia dėmesį į aukštą rezervo, skirtą naujiems iššūkiams ir prioritetams, ligšiolinį lėšų mobilizavimo lygį. Taryba mano, kad reikia patobulinti sąlygas, kriterijus ir gaires, siekiant naudotis šiuo lankstumu ir užtikrinti aiškesnį ir savalaikį Tarybos vadovavimą. Todėl ji kviečia Komisiją kartu apsvarstyti, kaip geriau panaudoti rezervą ir kitus Priemonės lankstumo elementus. Ji pabrėžia, kad, kai tik įmanoma, turėtų būti naudojamos programuojamos finansavimo galimybės.
- j. Taryba primena visų **tikslų ir finansinių paketų** aktualumą ir pabrėžia jų svarbą užtikrinant, kad įgyvendinant KVTBP „Globali Europa“ būtų prisidedama prie ES politikos tikslų įgyvendinimo, ir tebėra įsipareigojusi užtikrinti, kad tie tikslai būtų įtraukti į kito laikotarpio išorės finansavimo priemonę. Šiuo atžvilgiu Taryba konkrečiai dar kartą patvirtina, jog svarbu, kad bent 93 % KVTBP „Globali Europa“ finansavimo būtų įtraukiama į ataskaitas kaip oficiali parama vystymuisi, iš kurių bent 20 % turėtų būti prisidedama prie socialinės įtraukties ir žmogaus socialinės raidos. Ji atkreipia dėmesį į Komisijos vertinimą, pagal kurį KVTBP „Globali Europa“ iš esmės eina tinkama linkme, kad būtų pasiekti išlaidų tikslai, tačiau ragina dėti daugiau pastangų, kad iki 2027 m. būtų pasiekti visi tikslai, ragindama Komisiją pristatyti konkrečius žingsnius, kaip tai bus padaryta. Taryba visų pirma pabrėžia, kad svarbu pasiekti klimato ir lyčių lygybės tikslus, nes jų šiuo metu nėra veiksmingai siekiama. Taryba ragina toliau investuoti į ekspertines žinias ir gebėjimų stiprinimą ES delegacijose ir pagrindinėse būstinėse, kad būtų galima griežčiau taikyti rodiklius ir atidžiau stebėti, kaip siekiama tikslų, ir strategiškiau naudoti duomenis.

k. Taryba palankiai vertina „**Europos darnaus vystymosi fondo +**“ (EDVF+) potencialą, visų pirma atsižvelgiant į svertą poveikį viešosioms ir privačiosioms investicijoms ir siekiant šalyse partnerėse padidinti galimybes gauti finansavimą. KVTBP „Globali Europa“ dar labiau sustiprino finansų įstaigų indėlį į ES išorės veiksmus. Pabrėždama, kad reikia nuosekliai laikytis DVT, Taryba palankiai vertina tai, kad EDVF+ padeda įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. skatindama tvarų ir įtraukų ekonominį ir socialinį vystymąsi šalyse partnerėse. Ji pabrėžia svarbų ES derinimo mechanizmo vaidmenį siekiant kuo geresnių rezultatų vystymosi srityje. Kalbant apie EDVF+ teikiamą ypatingą dėmesį mažiausiai išsivysčiusioms šalims ir nestabilioms aplinkybėms, Taryba pažymi, kad iššūkių išlieka ir kad šiuo atžvilgiu reikia tolesnių svarstymų. Šiuo atžvilgiu svarbi ataskaita, kurią parengė Aukšto lygio ekspertų grupė tvaraus finansavimo didinimo mažų ir vidutinių pajamų šalyse klausimais. Taryba pabrėžia EDVF+ strateginės valdybos vaidmenį teikiant strategines gaires. Ji ragina Komisiją apsvarstyti galimybę toliau didinti EDVF+ poveikį ir paspartinti sutarčių sudarymą, palengvinti biudžeto garantijų įgyvendinimą bei stebėseną ir didinti vietos suinteresuotųjų subjektų įsitraukimą. Taryba palankiai vertina glaudesnius ryšius su finansų įstaigomis ir pabrėžia, kad finansų įstaigų, kaip Europos vystymosi finansinės struktūros (EFAD) dalies, įvairovė, patirtis ir įgaliojimai galėtų suteikti pridėtinės vertės Europos vystomojo bendradarbiavimo politikai, ir ragina plėsti Europos plėtros bankų ir finansų įstaigų bendradarbiavimą. Taryba su susidomėjimu laukia, kada galės aptarti Audito Rūmų nuomonę dėl Išorės veiksmų garantijos, laikantis KVTBP „Globali Europa“ reglamento 42 straipsnio 5 dalies.

9. Taryba pabrėžia, kad reikia skubiai įgyvendinti Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje 14/2023 dėl KVTBP „Globali Europa“ programavimo pateiktas rekomendacijas, ir primena dėl šios ataskaitos pateiktas savo 2023 m. lapkričio 21 d. išvadas.

10. Kalbant apie KVTBP „Globali Europa“ laikotarpio vidurio peržiūrą, Taryba su susidomėjimu laukia dialogo su Komisija ir ragina užtikrinti skaidrų procesą, atsižvelgiant į laikotarpio vidurio vertinimo išvadas, laikantis Reglamento 16 straipsnio. Ji primena 2024 m. vasario 1 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas dėl DFP laikotarpio vidurio tikslinimo.

11. Taryba pabrėžia, kad, siekiant, kad diskusijos apie šią priemonę pakeisiančią priemonę kitu DFP laikotarpiu, būtų pagrįstos, svarbu pasimokyti tiek iš Komisijos ataskaitos, tiek iš nepriklausomos laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitos, taip pat iš valstybių narių patirties.
12. Taryba laukia, kol bus įgyvendintos jos strateginės gairės, ir ragina naudoti KVTBP „Globali Europa“ siekiant dar labiau padidinti Europos komandos poveikį vystymuisi ir taikai užtikrinti, kartu prisidedant prie ES geopolitinio vaidmens užtikrinimo.
-